

စီမံခန့်ခွဲမှုအထောက်အကူပြုကျန်းမာရေးသတင်းစနစ်

လချွတ်၊ သိုးလချွတ်နှင့် နှစ်ချွတ်ပုံစံများ၏လက်ခံစာအုပ်
ထုန်းစာရေး ဖြီး ဩဝါ (၂) များအသုံးပြုရန်

အမည် _____

ရာထူး _____

ဌာနခွဲ _____

ဌာန _____

မြို့နယ် _____

ထိုင်းဒေသ ဖြီး/ ပြည်နယ် _____

အစီရင်ခံစာညွှန် ခုနှစ် _____

အေးခန်းမှတ်ပုံတင်၊ တွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်းနှင့် အပြားသတ်
မှတ်ပုံတင်/ မှတ်တမ်းစာအုပ်များမှ တူးယူဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။

စီမံချက်အမှတ်စဉ် (၁)

ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစီမံချက်

(၁-၄) ကွင်းဆင်းသည့်အကြိမ်ပေါင်း (ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအရေအတွက်)

ဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ရပ်ကွက်/
ကျေးရွာ သို့ ကွင်းဆင်းသည့် အကြိမ်ပေါင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဥပမာ-
မိမိပိုင်နယ်မြေအတွင်း ကျေးရွာ(၄)ရွာအား၊ တစ်ရက်တာအတွင်း ရောက်ရှိ
ပါက (၄) ကြိမ် ရေးသွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက် - ရပ်ကွက်/ကျေးရွာကိုအခြေခံ၍ ကွင်းဆင်းသည့် အကြိမ်ကို
သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၁-၅) ကွင်းဆင်းရာတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသည့် လူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်း အကြိမ်ပေါင်း) ဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာများသို့ ကွင်းဆင်းသည့်အခါတွင် ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုခု အတွက် ဆေးကုသမှုခံယူရန် လာရောက်ပြသသူများအား ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စမ်းသပ်၊ စစ်ဆေး၊ ကုသပေးသည့် လူနာအကြိမ်ပေါင်း (သစ်+ ဟောင်း)ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၁-၆) အထက်အဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော လူနာပေါင်း ဆိုသည်မှာ လူနာအနေဖြင့် ဆေးခန်းသို့ လာသည်ဖြစ်စေ၊ ကွင်းဆင်းရာ၌ လူနာအား တွေ့ရှိသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်ဝန်၊ မွေးဖွားစဉ်မွေးဖွားပြီး ကာလအတွင်း အထက်အဆင့်သို့လွှဲသည်မှလွဲ၍ အခြားမည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မဆို အထက်အဆင့်ဆေးပေးခန်း၊ ဆေးရုံသို့ ထပ်ဆင့်ညွှန်းပို့သူ လူနာအကြိမ် ပေါင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားများ၏ လုပ်ငန်းများ

- (၁-၇) ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သည့် အကြိမ်ပေါင်း ဆိုသည်မှာ လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားတစ်ဦးသည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် အောက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်မှုခံယူခြင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်ခြင်း စသည်တို့အား ပြုလုပ်သည့် အကြိမ်ပေါင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

- (က) အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာသို့ လာရောက်စဉ် မိမိကအကူအညီတောင်းခံသဖြင့် ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာ၌ လှည့်လည်ကြည့်ရှုရာတွင် ပါဝင်သည့်အကြိမ်ပေါင်း၊

(ခ) အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာသို့ လာရောက်၍ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကူညီသည့် အကြိမ်ပေါင်း၊

(ဂ) ကျန်းမာရေးဌာနသို့ အစည်းအဝေးတက်ရောက်သည့် အကြိမ်ပေါင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

မှတ်ချက် - လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားများနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သည့် အကြောင်းအရာများကို ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်းတွင် ရေးမှတ်ထားရမည်။

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၁။	ပဏာမကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုစီမံချက်		
၁.၃	ရပ်ကွက်/ကျေးရွာများသို့ ပျမ်းမျှကွင်းဆင်းသည့် အကြိမ်ပေါင်း	ကွင်းဆင်းသည့်အကြိမ်ပေါင်း (ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအရေအတွက်) ----- ရပ်ကွက်/ကျေးရွာပေါင်း	ပုံစံ ၁(၁-၄) ----- ပုံစံ ၃(၈-၁)+(၈-၃)
၁.၄	ကွင်းဆင်းရာတွင် ကျန်းမာ ရေးစောင့်ရှောက်မှုပေး သည့် လူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်း အကြိမ် ပေါင်း)	(ကိန်းပြည့်ကိုသာဖြည့်စွက်ရန်)	ပုံစံ ၁(၁-၅)

<p>၁.၅</p>	<p>အထက်အဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော လူနာအကြိမ်ရာနှုန်း (%)</p> <p>လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သား များ၏ လုပ်ငန်းများ</p>	<p>အထက်အဆင့်များသို့လွှဲပြောင်းပေး သော လူနာပေါင်း -----x ၁၀၀</p> <p>အထွေထွေဆေးခန်းလာလူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်းအကြိမ်ပေါင်း)+ကွင်းဆင်း ရာ တွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေး သည့် လူနာစုစုပေါင်း(သစ်+ ဟောင်း အကြိမ်ပေါင်း)</p>	<p>ပုံစံ၁(၁-၆) ----- x ၁၀၀</p> <p>ပုံစံ၁(၁-၃)+(၁-၅)</p>
<p>၁.၆</p>	<p>လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သား တစ်ဦး ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း များနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင် သည့် ပျမ်းမျှအကြိမ်ပေါင်း</p>	<p>ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့်တွဲဖက် လုပ်ကိုင်သည့် အကြိမ်ပေါင်း -----</p> <p>လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားပေါင်း (လက်ရှိလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသူ)</p>	<p>ပုံစံ၁(၁-၇) -----</p> <p>ပုံစံ၃(၉-၄)</p>

မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းစာအုပ်များ

- ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်း

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငှာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက် က/မငှာန	ကျေးလက်က/မငှာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၁။ ၄	ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စီမံချက် ကွင်းဆင်းသည့်အကြိမ်ပေါင်း (ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအရေအတွက်)	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၅	ကွင်းဆင်းရာတွင်ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ပေးသည့် လူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်း အကြိမ်ပေါင်း)	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငွှာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက် က/မငွှာန	ကျေးလက်က/မငွှာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၁။ ၆	ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စီမံချက် အထက်အဆင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသောလူနာပေါင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၇	လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သား၏လုပ်ငန်းများ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သည့် အကြိမ်ပေါင်း	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	✓

အသုံးပြုပုံ

ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းအားလုံးသည် မိမိတို့၏ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်နိုင်ရုံသာမက လူထုကျန်းမာရေးလုပ်သားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေကိုလည်း ဆန်းစစ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းပမာဏအနည်းအများနှင့် ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအနွံကွင်းဆင်း၍ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးနိုင်မှု အခြေအနေကိုလည်းကောင်း၊ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအပေါ်ပြည်သူတို့၏ ယုံကြည်အားထားမှု၊ ပြည်သူ့ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများကို အားကိုးအသုံးပြုမှု အခြေအနေကိုလည်းကောင်း သိရှိနိုင်သဖြင့် ကျန်းမာရေးဌာနများကိုအဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံတိုးချဲ့ခြင်းတို့ကို လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးဝါးပစ္စည်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေချထားခြင်းတို့အတွက် လည်းအသုံးပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်း

၁။ ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်၊

(ခ) သုံးလချုပ်၊

(ဂ) နှစ်ချုပ် ဖြစ်သည်။

၂။ ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်(၂)ဆရာမ ဒေါ်ဖြူသည် သူမပိုင်နယ်မြေအတွင်းမှ အိမ်ခြေ
များသော ကံပေါက်ကျေးရွာသို့ ကွင်းဆင်း၍ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေး
ရာတွင် အချိန်မလုံလောက်သဖြင့် (၃)ရက်တိုင်တိုင် သွားရောက်ခဲ့ရသည်။
ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်(၂)ဆရာမဒေါ်ဖြူ ကွင်းဆင်းသည့်အကြိမ်ပေါင်း စာတိုင်
တွင် ဖြည့်ရမည့် အရေအတွက်မှာ-

(က) ၁ ကြိမ်၊

(ခ) ၂ ကြိမ်၊

(ဂ) ၃ ကြိမ် ဖြစ်သည်။

မေးခွန်း

၃။ ကွင်းဆင်းရာတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသည့် လူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်း အကြိမ်ပေါင်း) စာတိုင်တွင် အောက်ပါတို့ ဆောင်ရွက်ပေးလျှင် ထည့်နိုင်ပါသည်။

(က) တိုးချဲ့ကာကွယ်ဆေးထိုးစီမံချက်တွင် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း

(ခ) မိခင်နှင့်မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးစီမံချက်တွင် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း

(ဂ) သားဆက်ခြားနည်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများပေးခြင်း

(ဃ) ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုခုအတွက် ဆေးကုသမှုခံယူရန် လာရောက်ပြသသူ မည်သူ့ကိုမဆို (ကိုယ်ဝန်ဆောင်အပါအဝင်) ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စမ်းသပ်၊ စစ်ဆေး၊ ကုသပေးခြင်း

အဖြေ

၁။ ပဏာမကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်

၂။ ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်(၂)ဆရာမဒေါ်ဖြူ ကွင်းဆင်းသည့် အကြိမ်ပေါင်းစာတိုင်တွင် ဖြည့်ရမည့် အရေအတွက်မှာ-

(ဂ) ၃ ကြိမ်

၃။ ကွင်းဆင်းရာတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသည့် လူနာစုစုပေါင်း (သစ်+ဟောင်း အကြိမ်ပေါင်း) စာတိုင်တွင် အောက်ပါတို့ဆောင်ရွက်ပေးလျှင် ထည့်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) သားဆက်ခြားနည်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများပေးခြင်း

(ဃ) ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုခုအတွက် ဆေးကုသမှုခံယူရန် လာရောက်ပြသသူ မည်သူ ကိုမဆို (ကိုယ်ဝန်ဆောင်အပါအဝင်) ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စမ်းသပ်၊ စစ်ဆေး၊ ကုသပေးခြင်း

စီမံချက်အမှတ်စဉ် (၆)

စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသောရောဂါများနှိမ်နင်းရေး
စီမံချက်

စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသောရောဂါများနှိမ်နင်းရေးစီမံချက်

စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသော ရောဂါ(၁၇)မျိုးအတွက် မိမိတာဝန်ကျရာ ဒေသရှိ ပြည်သူများသည် ဆေးရုံ၊ ပြင်ပလူနာဆေးခန်းသို့ လာရောက်ပြသသည် ဖြစ်စေ၊ အတွင်းလူနာအဖြစ်တက် ရောက်ကုသရာမှဖြစ်စေ၊ ကွင်းဆင်းရာမှဖြစ် စေ၊ ရောဂါဖြစ်ပွားမှု၊ သေဆုံးမှုတို့ကို ကျား/မ အလိုက်၊ အသက်အုပ်စုအလိုက်၊ အသက်(၁)နှစ်အောက်၊ (၁)နှစ်မှ (၄)နှစ်၊ (၅)နှစ်မှ (၁၄)နှစ်၊ (၁၅)နှစ်မှ (၄၄)နှစ်၊ (၄၅)နှစ်မှ (၅၉)နှစ်နှင့် အသက်(၆၀)နှစ်အထက်တို့ကို တိကျစွာဖော်ပြ၍ သတင်း ပေးပို့ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် လိုအပ်သော ရောဂါကာကွယ်ခြင်း၊ ရောဂါထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် ရောဂါနှိမ်နင်းရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၆-၁) ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော

(၆-၁-၁) ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော(သာမန်)ဆိုသည်မှာ (၂၄)နာရီအတွင်း၊ (၃)ကြိမ်နှင့် အထက် ဝမ်းအရည်သွားခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဝမ်းအရည်သွားခြင်း ဖြစ်ပွားရာ တွင် အရည်ခန်းခြောက်မှုမရှိခြင်း (No Dehydration) နှင့် အရည်ခန်းခြောက်မှု အသင့်အတင့်ရှိခြင်း (Some Dehydration) ရှိသော လူနာများကိုဆိုလိုပါသည်။

(၆-၁-၂) ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော(ပြင်းထန်) ဆိုသည်မှာ ဝမ်းအရည်သွားပြီး အရည် ခန်း ခြောက်မှုပြင်းထန်ခြင်း (Severe Dehydration) ရှိသည့်လက္ခဏာများ ဖြစ်သောရေငတ်ခြင်း၊ မျက်တွင်းချိုင့်ဝင်ခြင်း၊ (Sunken Eye)၊ ဆီးနည်း ခြင်း၊ အရေပြားအားဆွဲကြည့်ပါက နှေးကွေးစွာတုံ့ပြန်ခြင်း (Skin Goes Back Slowly) စသည့် လက္ခဏာများရှိသည့် လူနာများကိုဆိုလိုပါသည်။

(၆-၂) ဝမ်းကိုက် ဆိုသည်မှာ ဝမ်းကိုက်ရောဂါတွင် ဝမ်းသွားသောအခါ အကျိ အခွဲနှင့် သွေးပါခြင်း၊ ဗိုက်ရစ်နာခြင်းလက္ခဏာများရှိသော လူနာများကို ဆိုလို ပါသည်။

(၆-၃) အစာအဆိပ်သင့်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အစားအသောက်များ စားသောက်ပြီး အချိန်တိုအတွင်း ပျို့အန်ခြင်း၊ ဗိုက်နာခြင်း၊ ဝမ်းသွားခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ သွေးလန့် ခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်းနှင့် သေဆုံးခြင်းတို့ ဖြစ်ပွားခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

(၆-၄) အူရောင်ငန်းဖျား ဆိုသည်မှာ အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါတွင် ရက်ရှည်ဖျား ခြင်း၊ များသောအားဖြင့် ဝမ်းလျှောခြင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံဝမ်းချုပ်ခြင်း၊ ဗိုက်နာခြင်း၊ ဗိုက်တင်းခြင်း၊ ကြာလာလျှင် ကယောင်ကတမ်းပြောခြင်း၊ ရောဂါပြင်းထန် သူများတွင် ဝမ်းမဲမဲသွားခြင်း (သို့မဟုတ်) သွေးဝမ်းသွားခြင်း စသည့်လက္ခဏာ များရှိသူကို ဆိုလိုပါသည်။

(၆-၅) ဝက်သက်ရောဂါ၏ လက္ခဏာများမှာ-

(က) အဖျားရှိခြင်း၊

(ခ) မျက်နှာနှင့် ခန္ဓာကိုယ်တွင်အနီစက်များထွက်ပေါ်ခြင်းနှင့်

(ဂ) နှာရည်ယိုခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ မျက်စိနီပြီးမျက်ရည်ထွက်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပွားတတ်ပါသည်။

(၆-၆) ဆုံဆို့နာရောဂါ၏ လက္ခဏာများမှာ-

(က) အဖျားရှိခြင်း(တစ်ခါတစ်ရံအဖျားပြင်းခြင်း)၊

(ခ) စားသောက်ချင်စိတ်မရှိခြင်း၊ လည်ချောင်းနာခြင်း၊

(ဂ) အာခေါင်တွင်ဖြူပြာရောင်(သို့မဟုတ်) အညိုရောင်အမြှေးပါး ဖြစ်ပွားခြင်း၊

(ဃ) အစာမမြို့နိုင်ခြင်း၊ အသက်မရှူနိုင်ဖြစ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပွားတတ်ပါ သည်။

(၆-၇) ကြက်ညှာချောင်းဆိုးရောဂါ ဆိုသည်မှာ-

- (က) နှာချေချောင်းဆိုးခြင်း၊ နှာရည်ယိုခြင်း၊ မျက်ရည်ယိုခြင်းနှင့် အဖျားရှိခြင်း၊
- (ခ) အဆက်မပြတ်ပြင်းထန်စွာ ချောင်းဆိုး၍ မအိပ်နိုင်ခြင်း၊ ချွဲများအန်ခြင်း၊ မျက်လုံးပြူး၍ သွေးခြည်ဥခြင်းနှင့်
- (ဂ) အဆက်မပြတ်ပြင်းထန်စွာ ချောင်းဆိုးခြင်းကြောင့် ပြာနှမ်းခြင်း စသည့် လက္ခဏာများ ရှိသူကို ဆိုလိုပါသည်။

(၆-၈) မွေးကင်းစမေးခိုင်ဆိုသည်မှာ မွေးကင်းစမေးခိုင်ရောဂါသည်

- (က) မွေးစမှ(၂)ရက်သားအထိကျန်းမာစွာဖြင့် နို့စို့နိုင်သည်၊ ငိုနိုင်သည်။
- (ခ) (၃)ရက်မှ (၂၈)ရက်အတွင်း နို့ကောင်းစွာမစို့တော့ပါ။ နို့စို့ရခက်လာမည်။
- (ဂ) ကြွက်သားများ တောင့်တင်းခြင်း၊ တက်ခြင်း ဖြစ်မည်။
- (ဃ) ပြင်းထန်ပါက အသက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(၆-၉) မေးခိုင်း ဆိုသည်မှာ မေးခိုင်းရောဂါတွင် အောက်ပါရောဂါလက္ခဏာများကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ- ပွန်းပဲ့ထိခိုက်ဒဏ်ရာဖြစ်ခဲ့ဖူးခြင်း(သို့မဟုတ်) မီးဖွား/ ကိုယ်ဝန်ပျက်ဖြစ်ခဲ့ဖူးခြင်း၊ ဇက်ကြောတက်ခြင်း၊ ပါးစပ်ဟမရခြင်း၊ အကြောဆွဲ လွယ်ခြင်း၊ ကျောကော့နေခြင်း၊ နှုတ်ခမ်းအကြောဆွဲ၍ မဲပြုံးသဖွယ်ဖြစ်နေခြင်း၊ တက်ခြင်း၊ သေဆုံးနိုင်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၆-၁၀) ဦးနှောက်အမြှေးရောင် ဆိုသည်မှာ ဦးနှောက်အမြှေးရောင်ရောဂါတွင် အောက်ပါ လက္ခဏာများကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-ဖျားခြင်း၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ပျို့အန်ခြင်း၊ ငယ်ထိပ်မပိတ်သေးသော ကလေးများတွင် ငယ်ထိပ်တင်းပြီး ဖောင်းခြင်း၊ ဇက်တောင့်ခြင်း၊ နောက်ကြောတောင့်ခြင်း၊ တက်ခြင်း၊ အလင်းရောင် မကြည့်နိုင်ခြင်း၊ ကယောင်ကတမ်းပြောခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါ သည်။

(၆-၁၁) အေအာ(ရ်)အိုင် (ARI) (နမိုးနီးယား) ဆိုသည်မှာ အေအာ(ရ်)အိုင် (ARI) နမိုးနီးယားရောဂါတွင် အောက်ဖော်ပြပါ ရောဂါလက္ခဏာများကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းလက္ခဏာများသည် တစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်ခုထက်ပို၍ ရက်သတ္တ(၄)ပတ် အထိ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- (က) အသက်ရှူမြန်ခြင်း
- (ခ) အသက်ရှူလျှင် အသံမြည်ခြင်း
- (ဂ) ချွဲကြပ်ခြင်း
- (ဃ) အသက်ရှူလျှင် နံရိုးအောက်ရင်ဘတ်ချိုင့်ဝင်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက် -

- (၁) ARI ဖြစ်သောလူနာတွင် အထက်ပါလက္ခဏာများအပြင် ကိုယ်ပူခြင်း လက္ခဏာလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။

(၂) အသက်ရှူမြန်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ခက်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အသက် (၂)လ အောက်ကလေးများတွင် အသက်ရှူနှုန်း တစ်မိနစ်လျှင် အကြိမ်(၆၀) နှင့်အထက် (သို့မဟုတ်) အကြိမ် (၃၀) အောက် ရှိခြင်း၊ အသက်(၂)လမှ (၁၁)လအထိ ကလေးတွင် အသက်ရှူနှုန်း တစ်မိနစ်လျှင် အကြိမ်(၅၀)နှင့် အထက်ရှိခြင်း၊ အသက်(၁၂)လမှ (၅)နှစ်အောက်အထိ ကလေးများတွင် အသက်ရှူနှုန်း တစ်မိနစ်လျှင် အကြိမ်(၄၀)နှင့်အထက်ရှိခြင်း။

(၃) ဝက်သက်၊ဆုံဆို့နာနှင့် ကြက်ညှာချောင်းဆိုးရောဂါများသည် အေအာ(ရ်) အိုင်နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော်လည်း အေအာ(ရ်)အိုင် စာရင်းတွင် ထည့်ရန် မလိုပါ။ သီးခြားရောဂါများ အလိုက်ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဝက်သက်ဖြစ်ပြီး နောက်တွင် ရင်ကြပ်၊ ချောင်းဆိုး၊ မောခြင်း (Post Measles Pneumonia) ဖြစ်ပါက အေအာ(ရ်)အိုင်စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းရပါမည်။

(၆-၁၂) အသည်းရောင်အသားဝါ ဆိုသည်မှာ အသည်းရောင်အသားဝါ ရောဂါတွင် အောက်ပါရောဂါ လက္ခဏာတို့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-ဖျားခြင်း၊ ဆီးဝါခြင်း၊ မျက်စိဝါခြင်း၊ ခံတွင်းပျက်ခြင်း၊ ညာဘက်ရင်ခေါင်းအောင့်ခြင်း၊ ဝမ်းချုပ်ခြင်း၊ မအီမသာဖြစ်ခြင်း၊ အဆစ်အမြစ်ကိုက်ခြင်း၊ ဝမ်းအရောင် ဖြူဖျော့ခြင်းနှင့် အသားဝါခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

(၆-၁၃) ခွေးရူးပြန် (ခွေးရူးကိုက်မပါ) ဆိုသည်မှာ ခွေးရူးပြန်ရောဂါတွင် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင် (အထူးသဖြင့် ခွေး၊ ကြောင်)အကိုက်ခံခဲ့ရဖူးသည့် ရာဇဝင်ရှိခြင်းနှင့် ရေသောက်ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့သည့်လက္ခဏာရှိခြင်း၊ တက်ခြင်း၊ ကယောင်ကတမ်းပြောခြင်း၊ အပြုအမူမမှန်ခြင်း၊ အသက်ရှူရခက်ခြင်း၊ အသက်ရှူမမှန်ခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းစသည့် လက္ခဏာများကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

(၆-၁၄) ငှက်ဖျားလူနာ ဆိုသည်မှာ-

(က) ဓါတ်ခွဲခန်းရှိသော ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းသို့ "ငှက်ဖျားရောဂါ လက္ခဏာ" ဖြင့်လာရောက်ပြသသူကို သွေးဖောက်စစ်ဆေးရပါမည်။ ယင်းလူနာတွင် ပိုးတွေ့ပါက "ပိုးတွေ့လူနာ" စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပါ။ ပိုးမတွေ့ပါက ငှက်ဖျားလူနာစာရင်းတွင် မထည့်ရပါ။

(ခ) ဓါတ်ခွဲခန်း မရှိသော်လည်း ငှက်ဖျားအမြန်သွေးစစ်ကိရိယာ RDT များ ဝေငှထားသော ဆေးပေးခန်း (RHC/ Sub centre) များတွင် (သို့မဟုတ်) ကွင်းဆင်းရာတွင် ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာဖြင့် လာရောက်ပြသသူကို သွေးဖောက်စစ်ဆေးရမည်။ ယင်းလူနာတွင် (Positive) ပြပါက ပိုးတွေ့လူနာစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပါ။

(ဂ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ငှက်ဖျားပိုး သယ်ဆောင်ထားပြီး ပိုးရှိကြောင်းကို အရည်အသွေးပြည့်မီသော နည်းဖြင့် (Microscopy, rapid diagnostic test or molecular diagnostic test) ရောဂါရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ထားသူကို ဆိုလိုသည်။

(၆-၁၅) မြွေကိုက်(အဆိပ်ရှိ) ဆိုသည်မှာ အဆိပ်ရှိသောမြွေ အကိုက်ခံရသောသူများတွင် အကြမ်းအားဖြင့် အောက်ပါလက္ခဏာတို့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ မြွေကိုက်ပြီးပြီးချင်း ကြောက်လန့်၍ သွေးဆုတ်သွေးလန့်နိုင်ခြင်း၊ မြွေကိုက်သည့်နေရာ မြွေစွယ်ရာရှိခြင်း၊ နာခြင်း၊ ယောင်လာခြင်း၊ သွေးထွက်ခြင်း၊ အညိုအမဲစွဲခြင်း၊ အနာဖြစ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ အဆိပ်ရှိသော မြွေကိုက်ခံရမှုတွင် (၂)မျိုး ခွဲခြားထားပါသည်။

- (က) သွေးယိုကျောက်ကပ်ပျက်စီးသောမြွေများ
- (ခ) အာရုံကြောများ ထိခိုက်စေသည့်မြွေများ

(က) သွေးယိုကျောက်ကပ်ပျက်စီးသောမြွေများ

မြွေပွေး (Viper)၊ ဂျပ်မြွေကိုက်ခြင်း

မြွေပွေးနှင့် ဂျပ်မြွေကိုက်ခြင်းခံရသူများတွင် အောက်ပါလက္ခဏာများကို တွေ့နိုင်ပါ သည်။
၎င်းတို့မှာ -

- (၁) ကိုက်သောနေရာတွင်အပေါက်(၁)ပေါက်မှ(၂)ပေါက်ရှိခြင်း၊
- (၂) ကိုက်သည့်နေရာတွင်ယောင်ကိုင်းခြင်း၊
- (၃) ချိုင်း၊ ပေါင်ခြံတို့တွင် အကြိတ်များ ယောင်လာခြင်း၊
- (၄) သွေးလန့်ခြင်း၊
- (၅) ဆီးနည်းခြင်း၊
- (၆) ရုတ်တရက်ဆီးခန်းသွားခြင်း၊
- (၇) ဆီးသွေးပါခြင်း၊
- (၈) ဆီးနက်ခြင်း၊
- (၉) မျက်နှာယောင်အမ်းခြင်း၊
- (၁၀) သွေးများထွက်လွယ်ခြင်း၊
- (၁၁) အဆိပ်တက်၍ ကယောင်ကတမ်းပြောခြင်း၊
- (၁၂) သေဆုံးနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အာရုံကြောများ ထိခိုက်စေသည့်မြွေများ

မြွေဟောက်(Cobra)၊ ငန်းတော်ကျား၊ သံကွင်းစွပ်၊ ငန်းပုတ်၊ ဂျပ်မြွေကိုက်ခြင်း

မြွေဟောက်၊ ငန်းတော်ကျား၊ သံကွင်းစွပ်၊ ငန်းပုတ်၊ ဂျပ်မြွေစသည့်
မြွေများ ကိုက်ခံရသူတွင် အောက်ပါလက္ခဏာများ တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

(၁) ခေါင်းမူး၊ ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊

(၂) မျက်ခွံလေး၍ တွဲကျလာခြင်း၊

(၃) အရာဝတ္ထုများ နှစ်ထပ်မြင်ခြင်း၊

(၄) အာလေးလျှာလေးဖြစ်လာခြင်း၊

(၅) အသံမထွက်နိုင်တော့ခြင်း၊ တံတွေးမမျိုနိုင်တော့ခြင်း၊

(၆) မေ့လျော့ခြင်း၊

(၇) ရုတ်တရက် အသက်ရှူ၍ မရတော့ခြင်း၊

(၈) လျှာနှင့် နှုတ်ခမ်းများပြာလာခြင်း၊

(၉) သေဆုံးနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

(၆-၁၆) တီဘီရောဂါ ဆိုသည်မှာ (၂)ပတ်ကျော် ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ချောင်းဆိုးလျှင် သွေးပါခြင်း၊ မကြာခဏကျောပူ၊ ခေါင်းပူလာခြင်း၊ ညနေပိုင်းအဖျားတက်ခြင်း၊ ညဘက်ဦးခေါင်း ချွေးထွက်ခြင်း၊ အစားအသောက်ပျက်၍ တဖြည်းဖြည်း ပိန်ချုံး လာခြင်း၊ ရင်ဘတ်အောင့်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

(၆-၁၆-၁) တီဘီလူနာသစ်စုစုပေါင်း (New TB Cases) ဆိုသည်မှာ သလိပ်ပိုး တွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ မတွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ အဆုတ်တီဘီဖြစ်စေ၊ အဆုတ်ပြင်ပတီဘီ ဖြစ်စေ တီဘီလူနာသစ်ဦးရေပေါင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

(၆-၁၆-၂) တီဘီပြန်ကုလူနာပေါင်းတွင် ယခင်ကကုသမှု အပြည့်အဝခံယူခဲ့၍ ပျောက်ကင်းပြီးနောက် ယခုအခါ သလိပ်တွင် တီဘီပိုးပြန်လည် တွေ့ရှိသူများ (Relapse)၊ တီဘီဆေးကုသမှုခံယူနေဆဲ ၅လ(သို့)၅လနောက်ပိုင်းတွင် သလိပ်တွင် တီဘီပိုးတွေ့နေသည့် (Treatment Failure)လူနာများနှင့် တီဘီဆေး ကုသစဉ် အတွင်း ဆေးကုသရန် ၂လ (သို့) ၂လနှင့်အထက် ဆက်တိုက်ပျက်ကွက် (Loss to follow-up)ပြီးနောက် ပြန်လည် ကုသသော လူနာများပါဝင်ပါသည်။

(၆-၁၇) ထောင့်သန်းရောဂါ ဆိုသည်မှာ ကျွဲ၊ နွား၊ သိုး၊ ဝက် အစရှိသောတိရစ္ဆာန် တို့နှင့်တိုက်ရိုက်တွေ့ထိ၍သော်လည်းကောင်း၊ ရောဂါဖြစ်သော တိရစ္ဆာန် အသား စားသုံးမိ၍သော်လည်းကောင်း လူသို့ကူးစက်နိုင်သည်။ လေထဲမှ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းအတွင်း ကူးစက်နိုင်မှုကို မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းခွင်တွင် လည်းကောင်း၊ ပိုးမွှားဖြင့် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများတွင်လည်းကောင်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ရောဂါလက္ခဏာများ

(က) အရေပြားထောင့်သန်းရောဂါ

ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ဝက်အစရှိသော တိရစ္ဆာန်တို့နှင့် ထိတွေ့ခြင်း၊ မွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်ခြင်းစသော အချက်အလက် အထောက်အထားများ ရှိတတ်သည်။ အရေပြားတွင်အနာစတင်ဖြစ်ပေါ်ရာ (၁)ရက်မှ(၆)ရက် ခန့်အကြာတွင် အရည်ကြည်ဖုကြီးများဖြစ်လာကာ ၎င်းအဖု၏ အလယ်မျက်နှာပြင်သည် ချိုင့်ကာမည်းနက်သော အရောင် (Escher) ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အနာ၏ဝန်းကျင်တွင် အရည်တင်ရောင်ရမ်းခြင်း (Oedema) ကို တွေ့ရတတ်သည်။

(ခ) အစာလမ်းကြောင်းထောင့်သန်းရောဂါ
ပျို့ခြင်း၊ အန်ခြင်း၊ အစားပျက်ခြင်းတို့ဖြစ်ကာ အဖျားဝင်လာတတ်သည်။

(ဂ) အဆုတ်ထောင့်သန်းရောဂါ
ပြင်းထန်အဆုတ်ရောင်ရောဂါ၏ ကနဦးလက္ခဏာများကို တွေ့ရပြီး
နောက်အပြင်းဖျားခြင်းနှင့် မောပန်းခြင်း၊ အသက်ရှူကြပ်ခြင်းတို့ကို တွေ့ရသည်။
ခါတ်မှန်ရိုက်လျှင် Mediastinal Widening ကိုတွေ့ရသည်။

(ဃ) ဦးနှောက်အမြှေးရောင်ထောင့်သန်းရောဂါ
ရုတ်တရက်အပြင်းဖျားပြီး သတိလစ်ခြင်း၊ တက်ခြင်းနှင့် ဦးနှောက်
အမြှေးရောင် လက္ခဏာများကို တွေ့ရသည်။

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆။	စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသော ရောဂါများ	ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါဖြစ်ပွား သူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
၆.၁	ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါ သေနှုန်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
၆.၂	ဝမ်းကိုက်ရောဂါဖြစ်ပွား မှုနှုန်း	ဝမ်းကိုက်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၂)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	ဝမ်းကိုက်ရောဂါသေနှုန်း	ဝမ်းကိုက်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၂)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၃	အစာအဆိပ်သင့်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	အစာအဆိပ်သင့်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၃)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	အစာအဆိပ်သင့်ရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၃)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၄)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့်သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၄)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၅	ဝက်သက်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ဝက်သက်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း (၅နှစ်အောက်ကလေး) ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၅)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	ဝက်သက်ရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၅)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	ဆုံဆို့နာရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ဆုံဆို့နာရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း (၅နှစ်အောက်ကလေး) ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၆)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	ဆုံဆို့နာရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့်သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၆)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၇	ကြက်ညှာချောင်းဆိုးရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ကြက်ညှာချောင်းဆိုးရောဂါဖြစ်ပွားသူ ပေါင်း(၅ နှစ်အောက်ကလေး) ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၇)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	ကြက်ညှာချောင်းဆိုးရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့်သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၇)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၃ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	၆.၈ မွေးကင်းစမေးခိုင်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	မွေးကင်းစမေးခိုင်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ အရှင်မွေးစုစုပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၈)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၁ (၁၀-၁)
	မွေးကင်းစမေးခိုင်ရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့်သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ အရှင်မွေးစုစုပေါင်း	ပုံစံ၁ (၆-၈)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ၁ (၁၀-၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၉	မေးခိုင်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	မေးခိုင်ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၉)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	မေးခိုင်ရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၉)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	ဦးနှောက်အမြှေးရောင် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ဦးနှောက်အမြှေးရောင်ရောဂါဖြစ်ပွား သူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၀)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	ဦးနှောက်အမြှေးရောင် ရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့်သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၀)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၁၁	ARI (နမိုးနီးယား)ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ARI (နမိုးနီးယား)ရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း (၅ နှစ်အောက်ကလေး) ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၁)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
	ARI (နမိုးနီးယား)ရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း (၅ နှစ်အောက်ကလေး) ----- x ၁၀၀၀၀၀ (၅) နှစ်အောက်ကလေးပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၁)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)(၅နှစ်အောက် ကလေးပေါင်း)
၆.၁၂	အသည်းရောင်အသားဝါ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	အသည်းရောင်အသားဝါရောဂါ ဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၂)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	အသည်းရောင်အသားဝါ ရောဂါ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၂)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၁၃	ခွေးရူးပြန်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ခွေးရူးပြန်ရောဂါ ဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၃)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	ခွေးရူးပြန်ရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၃)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
၆.၁၄	ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း	ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၄)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	ငှက်ဖျားရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၄)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၁၅	မြေကိုက်(အဆိပ်ရှိ)ခံရမှု နှုန်း	မြေကိုက်(အဆိပ်ရှိ)ခံရသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၅)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	မြေကိုက်(အဆိပ်ရှိ) ခံရ၍ သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၅)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
၆.၁၆.၁	တီဘီလူနာသစ်ဖြစ်ပွားမှု နှုန်း	တီဘီလူနာသစ်စုစုပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၆-၁)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)
	တီဘီရောဂါဖြင့်သေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၆-၁)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၃ (၁)

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၆.၁၆.၂	တီဘီပြန်ကုလုနာဖြစ်ပွားမှု နှုန်း	တီဘီပြန်ကုလုနာပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၆-၂)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	တီဘီပြန်ကုလုနာသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၆-၂)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
၆.၁၇	ထောင့်သန်းရောဂါဖြစ်ပွားမှု နှုန်း	ထောင့်သန်းရောဂါ ဖြစ်ပွားသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၇)(ဖြစ်) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)
	ထောင့်သန်းရောဂါသေနှုန်း	၎င်းရောဂါဖြင့် သေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀ လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၆-၁၇)(သေ) -----x ၁၀၀၀၀၀ ပုံစံ ၂ (၁)

မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းစာအုပ်များ

၁။ ဆေးခန်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ်

၂။ အတွင်းလူနာစာရင်း

၃။ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်း

၄။ သေဆုံးမှုမှတ်တမ်း

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မဌာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက်က/မဌာန	ကျေးလက်က/မဌာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၆။	စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသောရောဂါများ နှိမ်နင်းရေးစီမံချက်	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

အသုံးပြုပုံ

စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသောရောဂါများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ကပ်ရောဂါအသွင် မဖြစ်အောင်ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်လာပါက ထိရောက်စွာ ကုသပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

စီမံချက်အမှတ်စဉ် (၇)

ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်

(၇-၁) ငှက်ဖျားပိုးစစ်ဆေးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ “ငှက်ဖျားရောဂါ လက္ခဏာ” ဖြင့် လာရောက်ပြသသူကို ဓါတ်ခွဲခန်းတွင်(သို့မဟုတ်) ငှက်ဖျားအမြန်သွေးစစ် ကိရိယာ **Rapid Diagnostic Test (RDT)** များ ဝေငှထားသောဆေးပေးခန်း (RHC/ Sub Centre)များတွင် (သို့မဟုတ်) ကွင်းဆင်းရာတွင် ငှက်ဖျားပိုးရှိ/မရှိ သွေးဖောက် စစ်ဆေးမှု ခံယူသူပေါင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

(၇-၂) ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာသစ်ပေါင်း

ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာ ဆိုသည်မှာ-

(က) ဓါတ်ခွဲခန်းရှိသောဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းသို့ “ငှက်ဖျားရောဂါ လက္ခဏာ” ဖြင့်လာရောက်ပြသသူကို သွေးဖောက်စစ်ဆေးရပါမည်။ ယင်းလူနာတွင် ပိုးတွေ့ပါ က“ပိုးတွေ့လူနာ”စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပါ။ ပိုးမတွေ့ပါက ငှက်ဖျား လူနာစာရင်း တွင် မထည့်ရပါ။

(ခ) ဓါတ်ခွဲခန်းမရှိသော်လည်း ငှက်ဖျားအမြန်သွေးစစ်ကိရိယာ RDT များဝေငှ ထားသော ဆေးပေးခန်း (RHC/ Sub centre)များတွင် (သို့မဟုတ်) ကွင်းဆင်းရာ တွင် ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာဖြင့် လာရောက် ပြသသူကို သွေးဖောက်စစ်ဆေးရ မည်။ ယင်းလူနာတွင် (Positive) ပြပါက ပိုးတွေ့လူနာစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပါ။

(ဂ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ငှက်ဖျားပိုးသယ် ဆောင်ထားပြီး ပိုးရှိကြောင်းကို အရည်အသွေးပြည့်မီသောနည်းဖြင့် (Microscopy, rapid diagnostic test or molecular diagnostic test) ရောဂါရှာဖွေ ဖော်ထုတ် ထားသူကို ဆိုလိုသည်။

ငှက်ဖျားလူနာသစ်ဆိုသည်မှာ ယင်းပိုးတွေ့လူနာသည် ပထမအကြိမ်လာရောက်ပြ သပါက ရောဂါအသစ်ဟု သတ်မှတ်ပါ။ ငှက်ဖျားဒေသတွင် နေထိုင်သူသည် ယခု လက်ရှိအဖျားပျောက်သွားပြီးနောက် (၁)လကျော်တွင် ငှက်ဖျား ထပ်ဖျား၍ပြန်လာ ပြပါက လူနာအဟောင်း ရောဂါအသစ်ဟု သတ်မှတ်ပါ။

(၇-၃) ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာပေါင်း (ဦးနှောက်ငှက်ဖျားအပါအဝင်) ဆိုသည်မှာ အောက်ပါလက္ခဏာ တစ်ခုခုတွေ့ရှိပါက ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာဟု သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ဆေးမသောက်နိုင်လောက်အောင်အန်ခြင်း၊
- (ခ) လဲလျောင်းရာမှ အခြားသူအကူအညီမပါဘဲ မထနိုင်ခြင်း၊
- (ဂ) မတ်တပ်မရပ်နိုင်ခြင်း၊
- (ဃ) လမ်းမလျှောက်နိုင်ခြင်း၊
- (င) အပူချိန် 38.5°C အထက်ကျော်လွန်၍ ဖျားခြင်း၊
- (စ) ခြေလက်များအေးစက်နေခြင်း (Algid Malaria)
- (ဆ) မျက်လုံးဝါခြင်း (Jaundice)

- (ဇ) သွေးအားအလွန်နည်းနေခြင်း (သွေးသွင်းရန်လိုအပ်သောလူနာ)၊
(Severe anemia)
- (ဈ) ငှက်ဖျားပိုးများခြင်း၊ (Pf+++ နှင့်အထက်) (Hyperparasitaemia)
- (ည) ဆီးမည်းမည်းသွားခြင်း၊ (Haemoglobinuria)
- (ဋ) ဆီးသွားနည်းလွန်းခြင်း၊ (၂၄နာရီအတွင်း ၄၀၀ စီစီအောက်)
(Acute renal failure)
- (ဌ) အသက်ရှူကြပ်ခြင်း/ အသက်ရှူခက်ခဲခြင်း၊ (Pulmonary Oedema)
- (ဍ) ခန္ဓာကိုယ်မှသွေးယိုစီးခြင်း၊ (Disseminated Intravascular Coagulation)
- (ဎ) ဦးနှောက်ငှက်ဖျားလက္ခဏာ တွေ့ရှိရခြင်း (အမူအရာ စိတ်အခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်း(Change of mood)၊ ကယောင်ကတမ်းပြောခြင်း၊ ဂနာမငြိမ် ဖြစ်ခြင်း၊ မှိန်းခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်း၊ မေ့မြောခြင်း၊ တက်ခြင်း)

(၇-၄) အထက်အဆင့်သို့လွှဲပြောင်းပေးသော ငှက်ဖျားလူနာပေါင်း ဆိုသည်မှာ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ၊ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန၊ မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးဌာနများနှင့် ဆေးရုံများမှ အထက်အဆင့်သို့ လွှဲပေးသော အောက်ပါ ငှက်ဖျားလူနာ အမျိုးအစားများကို ဆိုလိုပါသည်။

(က) ငှက်ဖျားရောဂါ အခြေအနေပိုဆိုးလာ၍ဖြစ်စေ၊ ပြင်းထန်လာ၍ဖြစ်စေ (Severe and complicated Malaria) ချက်ချင်း လွှဲပြောင်းပေးရန် လိုအပ်သော လူနာများ။

(ခ) (၃)ရက်အထိ ဆေးကုသပြီး မသက်သာသော၊ အဖျားမကျသော လူနာများ (Treatment failure)

(၇-၅) ငှက်ဖျားအတွင်းလူနာပေါင်းဆိုသည်မှာ ဆေးရုံတွင် အတွင်းလူနာ အဖြစ် တက်ရောက်ရသော ပိုးတွေ့ငှက်ဖျားလူနာပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးတွေ့ငှက်ဖျား လူနာဆိုရာ၌ မှန်ဘီလူးဖြင့် စစ်ဆေး၍ဖြစ်စေ၊ ငှက်ဖျား အမြန် သွေးစစ်ကိရိယာ RDT ဖြင့် စစ်ဆေး၍ဖြစ်စေ ပိုးတွေ့သောလူနာများကို ဆိုလို သည်။ (Confirmed Malaria)

(၇-၆) ငှက်ဖျားရောဂါကြောင့် သေဆုံးသူအတွင်းလူနာပေါင်း ဆိုသည်မှာ ဆေးရုံ တက်ရောက်နေသော ငှက်ဖျားပိုးတွေ့ အတွင်းလူနာများမှ ငှက်ဖျား၏ နောက် ဆက်တွဲပြဿနာများ (Complications)ကြောင့် သေဆုံးသူများကို ထည့်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ဖျားနှင့်အခြားရောဂါများတွဲဖြစ်ပြီး သေဆုံးခြင်း သည် ငှက်ဖျားကြောင့်မဟုတ်ပါက ဤစာရင်းတွင် ထည့်ရန်မလိုပါ။

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၇။	ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်		
၇.၁	ငှက်ဖျားပိုးတွေ့ရှိမှုရာနှုန်း	ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာသစ်ပေါင်း ----- x ၁၀၀	ပုံစံ ၁ (၇-၂) ----- x၁၀၀
		ငှက်ဖျားပိုးစစ်ဆေးသူပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၇-၁)
၇.၂	ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှုန်း (လူဦးရေ ၁၀၀၀ လျှင်)	ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာသစ်ပေါင်း -----x ၁၀၀၀	ပုံစံ ၁ (၇-၂) ----- x၁၀၀၀
		လူဦးရေစုစုပေါင်း	ပုံစံ ၃ (၁)
၇.၃	ဆေးရုံတက်လူနာများအနက် ငှက်ဖျားရောဂါဖြင့် ဆေးရုံတက်ရသူရာနှုန်း	ငှက်ဖျားအတွင်းလူနာပေါင်း -----x ၁၀၀	ပုံစံ ၁ (၇-၅) ----- x၁၀၀
		ဆေးရုံအတွင်းလူနာပေါင်း	ဆေးရုံလချုပ် (၁)
၇.၄	ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူများ အနက်သေဆုံးမှုရာနှုန်း (CFR)	ငှက်ဖျားရောဂါကြောင့်သေဆုံးသူ အတွင်းလူနာပေါင်း ----- x ၁၀၀	ပုံစံ ၁ (၇-၆) ----- x၁၀၀
		ငှက်ဖျားအတွင်းလူနာပေါင်း	ပုံစံ ၁ (၇-၅)

မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းစာအုပ်များ

၁။ ဆေးခန်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ်

၂။ အတွင်းလူနာစာရင်း

၃။ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်း

၄။ သက်ဆိုင်ရာစီမံချက်မှထောက်ပံ့သောမှတ်တမ်းစာအုပ်

၅။ သေဆုံးမှုမှတ်တမ်း

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

ဇယား	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငွာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက်က/မငွာန	ကျေးလက်က/မငွာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၇။	ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး စီမံချက်											
၁	ငှက်ဖျားပိုးစစ်ဆေးသူပေါင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၂	ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာသစ်ပေါင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၃	ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာပေါင်း (ဦးနှောက်ငှက်ဖျားအပါအဝင်)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငွာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက်က/မငွာန	ကျေးလက်က/မငွာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၇။ ၄	ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက် အထက်အဆင့်သို့လွှဲပြောင်း ပေးသောငှက်ဖျားလူနာပေါင်း	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
၅	ငှက်ဖျားအတွင်းလူနာပေါင်း	X	✓	X	X	X	X	X	X	X	X	X
၆	ငှက်ဖျားရောဂါကြောင့်သေဆုံးသူ အတွင်းလူနာပေါင်း	X	✓	X	X	X	X	X	X	X	X	X

အသုံးပြုပုံ

ဤအညွှန်းကိန်းများသည် ဒေသတစ်ခု၏ ငှက်ဖျားရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ၊ စီမံချက်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်မှု အခြေအနေတို့ကို သိရှိနိုင်သော အညွှန်းကိန်းများဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ဖျားရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်၏ အဓိကရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော ငှက်ဖျားဖြစ်ပွားမှုနှုန်းနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါကြောင့် သေဆုံးနှုန်းလျော့ကျရန်ဟူသော ရည်မှန်းချက်ကို တိုင်းတာရန်အတွက် အဓိက အညွှန်းကိန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေနှင့် ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး စီမံချက် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊ စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ဤအညွှန်းကိန်းများကို အသုံးပြုပါသည်။

မေးခွန်း

၁။ ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်၊ (ခ) သုံးလချုပ်၊ (ဂ) နှစ်ချုပ် ဖြစ်သည်။

၂။ ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာဆိုသည်မှာ

(က) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာဖြင့် လာရောက်ပြသသူပေါင်း

(ခ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာ+ ပိုးရှိကြောင်းအရည်အသွေးပြည့်မီသော နည်းများ
ဖြင့် ရောဂါရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသူ

(ဂ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာမရှိသော်လည်း ပိုးရှိကြောင်း အရည်အသွေးပြည့်မီ
သောနည်းများဖြင့် ရောဂါရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသူ

၃။ ဦးနှောက်ငှက်ဖျားရောဂါသည်

(က) ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာ စာရင်းတွင် ပါဝင်သည်။

(ခ) ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာ စာရင်းတွင် မပါဝင်ပါ။

အဖြေ

၁။ ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်

၂။ ငှက်ဖျားပိုးတွေ့လူနာဆိုသည်မှာ

(ခ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာ + ပိုးရှိကြောင်းအရည်အသွေးပြည့်မီသောနည်းများဖြင့် ရောဂါရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသူ

(ဂ) ငှက်ဖျားရောဂါလက္ခဏာမရှိသော်လည်း ပိုးရှိကြောင်း အရည်အသွေးပြည့်မီသောနည်းများဖြင့် ရောဂါရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသူ

၃။ ဦးနှောက်ငှက်ဖျားရောဂါသည်

(က) ပြင်းထန်ငှက်ဖျားလူနာစာရင်းတွင် ပါဝင်သည်။

စီမံချက်အမှတ်စဉ် (၈)

နှလုံးသွေးကြောရောဂါထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်

(၈-၁) အသက်(၁၈)နှစ်နှင့်အထက် သွေးပေါင်ချိန်သူပေါင်း (အသစ်) ဆိုသည်မှာ ဆေးခန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ကွင်းဆင်းရာတွင်လည်းကောင်း အသက်(၁၈) နှစ်နှင့် အထက် သွေးပေါင်ချိန်ပေးသူ လူနာသစ်ဦးရေကို ဆိုလိုပါသည်။

(၈-၂) သွေးတိုးရောဂါရှိသူပေါင်း (ရောဂါသစ်) ဆိုသည်မှာ အဓိကအားဖြင့် လူတစ် ဦး၏ သွေးပေါင်ချိန်သည် (၁၄၀/၉၀)နှင့်အထက်တွင် ရှိနေလျှင် သွေးတိုးရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

(က) သွေးတိုးရောဂါတွင် သွေးတိုးခြင်းမှအပ မည်သည့်ဝေဒနာမျှ မရှိဘဲ ရှိနေနိုင် ပါသည်။

(ခ) သွေးတိုးရောဂါတွင် အောက်ပါဝေဒနာများကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ မှာခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ ဇက်ကြောထိုးခြင်း၊ မူးဝေခြင်း၊ လေးလံထိုင်းမှိုင်းခြင်း တို့ဖြစ် သည်။

(ဂ) သွေးတိုးရောဂါကြောင့် နှလုံးရောဂါဝေဒနာ ခံစားရနိုင်ပါသည်။ နှလုံးရောဂါ ဝေဒနာများမှာမောခြင်း၊ ဖောခြင်း၊ ရင်တုန်ခြင်း၊ ရင်ဝအောင့်ခြင်း၊ သတိလစ်ခြင်း၊ ချောင်းဆိုးသွေးပါခြင်း၊ ဖေါယောင်ခြင်း၊ ဆီးနည်းခြင်း၊ လေဖြတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

(၈-၃) ဆေးလိပ်သောက်သူပေါင်း ဆိုသည်မှာ စာရင်းကောက်ယူသော အချိန်တွင် အသက်(၁၅)နှစ်နှင့်အထက် ရှိသူများအနက် ဘဝတစ်သက်တာတွင် ဆေးလိပ်အနည်းဆုံး အလိပ်(၁၀၀)သောက်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်ပြီး လွန်ခဲ့သောရက်(၃၀)အတွင်း ဆေးလိပ်သောက်နေသူ များကို ဆိုလိုပါသည်။ ဆေးလိပ်တွင် စီးကရက်၊ ဆေးပေါ့လိပ်၊ ဆေးပြင်းလိပ်၊ သနပ်ဖက်၊ ပြောင်းဖက် စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

မှတ်ချက် - တစ်နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် လူဦးရေစာရင်းကောက်ယူသောအချိန်၌ ကောက်ယူ၍ စီမံချက်ဆန်းစစ်ပုံစံနှစ်ချုပ်(၃)တွင် ဖြည့်စွက်ရန် ဖြစ်သည်။

(၈-၄) ကွမ်းစားသုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ စာရင်းကောက်ယူသောအချိန်တွင် အသက် (၁၅)နှစ်နှင့် အထက်ရှိသူများအနက် ဘဝတစ်သက်တာတွင် ကွမ်းယာအနည်းဆုံး(၁၀၀) စားသုံးခဲ့ဖူးသူဖြစ်ပြီး လွန်ခဲ့သောရက်(၃၀)အတွင်း ကွမ်းစားသုံးနေသူများကို ဆိုလိုပါသည်။ ကွမ်းစားသုံးခြင်းတွင် ကွမ်း၊ ကွမ်းသီး၊ ဆေးရွက်ကြီးနှင့် ကွမ်းအစားထိုးပစ္စည်းများ စသည် တို့ ပါဝင်ပါသည်။

မှတ်ချက် - တစ်နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် လူဦးရေစာရင်းကောက်ယူသောအချိန်၌ ကောက်ယူ၍ စီမံချက်ဆန်းစစ်ပုံစံနှစ်ချုပ်(၃)တွင် ဖြည့်စွက်ရန် ဖြစ်သည်။

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၈။	နှလုံးသွေးကြောရောဂါ ထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်	သွေးတိုးရောဂါရှိသူပေါင်း(ရောဂါသစ်) ----- x ၁၀၀၀ အသက်(၁၈)နှစ်နှင့်အထက်သွေးပေါင် ချိန်သူပေါင်း (အသစ်)	ပုံစံ၁(၈-၂) ----- x ၁၀၀၀ ပုံစံ၁(၈-၁)
၈.၁	သွေးတိုးရောဂါဖြစ်ပွားသူနှုန်း (အသစ်)		
၈.၂	ဆေးလိပ်သောက်သူနှုန်း	ဆေးလိပ်သောက်သူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀ အသက်(၁၅)နှစ်နှင့်အထက်လူဦးရေ	ပုံစံ၂(၂-၁) ----- x ၁၀၀၀ ပုံစံ၂(၁) ၁၅ ⁺ လူဦးရေ
၈.၃	ကွမ်းစားသုံးသူနှုန်း	ကွမ်းစားသုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀ အသက်(၁၅)နှစ်နှင့်အထက်လူဦးရေ	ပုံစံ၂(၂-၂) ----- x ၁၀၀၀ ပုံစံ၂(၁) ၁၅ ⁺ လူဦးရေ

မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းစာအုပ်များ

- ၁။ ဆေးခန်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ်
- ၂။ အတွင်းလူနာစာရင်း
- ၃။ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်း
- ၄။ လူဦးရေနှင့်နှစ်ချုပ်စာရင်းမှတ်တမ်း

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငွာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက်က/မငွာန	ကျေးလက်က/မငွာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၈။ ၁	နှလုံးသွေးကြောရောဂါထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက် အသက်(၁၈)နှစ်နှင့်အထက် သွေးပေါင် ချိန်သူပေါင်း(အသစ်)	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓
၂	သွေးတိုးရောဂါရှိသူပေါင်း(ရောဂါသစ်)	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓
၃	ဆေးလိပ်သောက်သူပေါင်း	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	✓
၄	ကွမ်းစားသုံးသူပေါင်း	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	✓

အသုံးပြုပုံ

သွေးတိုးရောဂါဖြစ်ပွားသူနှုန်းကိုတွက်ချက်၍ သွေးတိုးရောဂါ၏
နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး
ပညာပေးများပြုလုပ်၍ သွေးတိုးနှင့် နှလုံးရောဂါစီမံချက်များ ရေးဆွဲရာတွင်
အသုံးပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

မေးခွန်း

၁။ နှလုံးသွေးကြောရောဂါထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်

(ခ) သုံးလချုပ်

(ဂ) နှစ်ချုပ် ပုံစံ(၃)

(ဃ) နှစ်ချုပ် ပုံစံ(၄) ဖြစ်သည်။

၂။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် သွေးတိုးလျှင် ဤစီမံချက်တွင် သွေးတိုးရောဂါ ရှိသူပေါင်း
စာတိုင်တွင် ထည့်မည်။

(က) မှန်

(ခ) မှား

မေးခွန်း

၃။ ဆေးလိပ်သောက်သူပေါင်း/ကွမ်းစားသူပေါင်း စာတိုင်များတွင် ကောက်ယူရမည်မှာ -

- (က) လွန်ခဲ့သော ရက်(၃၀)အတွင်း လုံးဝမသောက်သုံး/ မစားသုံးသော်လည်း ယခင်က ဆေးလိပ်(၁၀၀)/ ကွမ်းယာ(၁၀၀) သုံးစွဲခဲ့ဖူးသူ
- (ခ) ယခင်က ဆေးလိပ် (၁၀၀)/ ကွမ်းယာ (၁၀၀) မပြည့်သော်လည်း လွန်ခဲ့သော ရက်(၃၀)အတွင်း ဆေးလိပ်/ကွမ်းယာ သုံးစွဲနေသူ
- (ဂ) လွန်ခဲ့သော ရက်(၃၀)အတွင်းတွင် သုံးစွဲနေပြီး ယခင်ကလည်း ဆေးလိပ် (၁၀၀)/ ကွမ်းယာ (၁၀၀) နှင့်အထက် ပို၍ သုံးစွဲခဲ့ဖူးသူ

မေးခွန်း

၄။ စံညွှန်းမီ သွေးပေါင်ချိန်စက်ဆိုသည်မှာ

- (က) ဒိုင်ခွက်ကိုကြည့်ရသော သွေးပေါင်ချိန်စက်
- (ခ) ပြဒါးတိုင်ကိုကြည့်ရသော သွေးပေါင်ချိန်စက်
- (ဂ) ဒီဂျစ်တယ်သွေးပေါင်ချိန်စက်

၅။ မှန်ကန်သော သွေးပေါင်ချိန်ရရှိရန် အသင့်တော်ဆုံးသော အနေအထားမှာ

- (က) မတ်တပ်
- (ခ) ထိုင်လျက်
- (ဂ) လဲလျောင်းလျက်
- (ဃ) သွေးပေါင်ချိန်တိုင်းမည့် လက်မောင်းကို နှလုံးနှင့် တစ်ပြေးညီ ထားလျက်

အဖြေ

၁။ နှလုံးသွေးကြောရောဂါထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်သည်

(က) လချုပ်

(ဂ) နှစ်ချုပ် ပုံစံ(၃)

၂။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် သွေးတိုးလျှင် ဤစီမံချက်ရှိ သွေးတိုးရောဂါရှိသူပေါင်း စာတိုင်တွင် ထည့်မည်။

(က) မှန်

၃။ ဆေးလိပ်သောက်သူပေါင်း/ကွမ်းစားသူပေါင်း စာတိုင်များတွင် ကောက်ယူရမည်မှာ -

(ဂ) လွန်ခဲ့သော ရက်(၃၀)အတွင်းတွင် သုံးစွဲနေပြီး ယခင်ကလည်း ဆေးလိပ် (၁၀၀)/ ကွမ်းယာ (၁၀၀) နှင့်အထက် ပို၍ သုံးစွဲခဲ့ဖူးသူ

အဖြေ

၄။ စံညွှန်းမီ သွေးပေါင်ချိန်စက်ဆိုသည်မှာ

(ခ) ပြဒါးတိုင်ကိုကြည့်ရသော သွေးပေါင်ချိန်စက်

(ဂ) ဒီဂျစ်တယ်သွေးပေါင်ချိန်စက် (အကောင်းဆုံး)

၅။ မှန်ကန်သော သွေးပေါင်ချိန်ရရှိရန် အသင့်တော်ဆုံးသော အနေအထားမှာ

(ဃ) သွေးပေါင်ချိန်တိုင်းမည့် လက်မောင်းကို နှလုံးနှင့် တစ်ပြေးညီ ထားလျက် (မည့်သည့်အနေအထားတွင်မဆို)

စီမံချက်အမှတ်စဉ် (၉)

ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးစီမံချက်

၉။ ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးစီမံချက်

ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်းဆိုသည်မှာ မရည်ရွယ်ဘဲနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရုတ်တရက်ခန္ဓာကိုယ်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ မရည်ရွယ်ဘဲဆိုသည်မှာ ဖြစ်စေလိုသော ဆန္ဒကြောင့် မဟုတ်ဘဲဖြစ်ပျက်ခြင်း၊ ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်မှာ ဖြစ်စေလို၍ တမင် သက်သက်ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ဆေးခန်း/ကွင်းဆင်းရာတွင် လာရောက်ပြသသူများနှင့် လာရောက်မပြသ သော်လည်း ထိခိုက်မှုအန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးစီမံချက်ပါ အကျုံးဝင်သူများ မိမိ ဒေသအတွင်းတွင်ဖြစ်ပွားပါကလျှပ်တွင်စာရင်းထည့်သွင်း ကောက်ယူရမည်။

ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေသောအကြောင်းအရာများ -

(က) မရည်ရွယ်ဘဲနှင့် ဖြစ်ပျက်သောထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများမှာ -

(၁) တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ ခရီးသွားလာစဉ် အသုံးပြုသောယာဉ်ဖြင့် ထိခိုက်
မိခြင်း။

အသုံးပြုသောယာဉ်ဆိုသည်မှာ -

(ကက) ကုန်းလမ်း - ကား၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ စက်ဘီး၊ သုံးဘီး၊ ထော်လာဂျီ၊
ဆိုက်ကား၊ လှည်း၊ မြင်းလှည်း ။

- မီးရထား၊ စသည်များ။

(ခခ) ရေလမ်း - လှေ၊ သင်္ဘော၊ မော်တော် စသည်များ။

(ဂဂ) လေကြောင်း - လေယာဉ်၊ ရဟတ်ယာဉ်။

(၂) လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်း ဆိုသည်မှာ လယ်ယာလုပ်
ငန်းခွင်တွင် လယ်ယာသုံးစက်ပစ္စည်းကိရိယာ၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းအသုံးပြု ကျွဲ၊ နွား
တိရစ္ဆာန်များဖြင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(၃) လုပ်ငန်းခွင်ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်း ဆိုသည်မှာ လုပ်ငန်း(သို့မဟုတ်)စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများ (သို့မဟုတ်) မည်သည့်လုပ်ငန်းခွင်တွင်မဆို လုပ်ငန်းတာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(၄) အဆိပ်မိခြင်း ဆိုသည်မှာပိုးသတ်ဆေး၊ ရေနံ၊ ဓါတ်ဆီ၊ ဆေးဝါး၊ အိမ်သုံး ဓါတုဗေဒဆေးဝါးများ၊ ခဲဆိပ်စသည်တို့ သောက်မိခြင်း၊ စားမိခြင်း၊ ထိမိခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေတတ်သော ဓါတ်ငွေ့များကို ရှူရှိုက်မိခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။

(၅) လိမ့်ကျခြင်း ဆိုသည်မှာ အမြင့်မှကျသည်ဖြစ်စေ၊ မြေပြင်ညီတွင် လိမ့်ကျ ချော်လဲလျှင်ဖြစ်စေရရှိသော ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုများ ပါဝင်ပါသည်။ ဥပမာ- အိမ်ခေါင်၊ ဝရန်တာ၊ လှေကား၊ သစ်ပင်၊ ပြူတင်းပေါက်၊ ထိုင်ခုံ၊ ခုတင် စသည်တို့မှ ပြုတ်ကျလျှင်ဖြစ်စေ၊ မြေပြင်ညီတွင်ချော်လဲလျှင်ဖြစ်စေ၊ တစ်ယောက် နှင့်တစ်ယောက် တိုက်မိ၍ လဲကျလျှင်ဖြစ်စေ အကျုံးဝင်ပါသည်။ ရေတိမ်တွင် ဒိုင်ဗင်ထိုး၍ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်းများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။

(၆) အပူလောင်ခြင်း (မီးလောင်ခြင်း၊ ရေနွေးပူလောင်ခြင်း)

(ကက) မီးလောင်ခြင်း။

(ခခ) ရေနွေးပူလောင်ခြင်း။

(ဂဂ) ဓါတ်ငွေ့ပေါက်ကွဲခြင်း။

(ဃဃ) မီးလောင်လွယ်သောပစ္စည်းများ လောင်ကျွမ်းပေါက် ကွဲခြင်း။

(cc) ဓါတ်လိုက်ခြင်း။

(စစ) မိုးကြိုးပစ်ခံရခြင်း။

(၇) ရေနစ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် မဆို ဥပမာ- ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ ချောင်း၊ မြစ်၊ ပင်လယ်၊ ရေလွှမ်းမိုး (ရေကြီးစဉ်)တွင် ရေနစ်ခြင်း။

(ခ) ရည်ရွယ်ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ရရှိသောထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်း။

(၁) မိမိကိုယ်ကိုသေကြောင်းကြံစည်ခြင်း ဆိုသည်မှာ သေကြောင်းကြံစည်ရာတွင်နည်းမျိုးစုံအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ဥပမာ

- ကြိုးဆွဲချခြင်း၊
- အဆိပ်/ဆေးသောက်ခြင်း၊
- အမြင့်မှခုန်ချခြင်း၊
- ရေထဲခုန်ချခြင်း၊
- မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ထိခိုက်ဒဏ်ရာရအောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊

(ဥပမာ-ခါးနှင့်လှီးခြင်း၊ ထိုးခြင်း၊)

(၂) ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်း ဆိုသည်မှာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားပြီး ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုခုအား ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေခြင်း။

(ဂ) အခြား

အထက်ဖော်ပြပါ (က)နှင့် (ခ)တွင် မပါဝင်သော ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိသူပေါင်းကို ဖော်ပြပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

(၉-၁) ယာဉ်ထိခိုက်မှုကြောင့် ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်းဆိုသည်မှာ မည်သည့်ယာဉ် အမျိုးအစားနှင့်မဆို သွားလာစဉ် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၂) လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်းဆိုသည်မှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်တွင် လယ်ယာသုံးပစ္စည်းကိရိယာများ၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းအသုံးပြု ကျွဲ၊ နွား တိရစ္ဆာန်များဖြင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူအရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၃) လုပ်ငန်းခွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်မှအပ အခြားလုပ်ငန်းခွင်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၄) အဆိပ်မိသူပေါင်းနှင့်သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ အဆိပ်မိခြင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော ပစ္စည်းတစ်ခုခုကြောင့် အဆိပ်မိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၅) လိမ့်ကျဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ လိမ့်ကျခြင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိသူအရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၆) အပူလောင်ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ အပူ လောင်ခြင်းအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုကြောင့် ဒဏ်ရာရရှိသူအရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလို ပါသည်။

(၉-၇) ရေနစ်သူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ ရေနစ်ခြင်းအဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ရေနစ်သူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၈) မိမိကိုယ်ကိုသေကြောင်းကြံစည်ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ သေကြောင်းကြံစည်ခြင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူအရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၉) ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူ အရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၉-၁၀) အခြားအကြောင်းကြောင့် ဒဏ်ရာရရှိသူပေါင်းနှင့် သေဆုံးသူပေါင်း ဆိုသည်မှာ အထက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအရင်း(၉)မျိုးတွင် မပါဝင်ဘဲ အခြားသော အကြောင်းရင်းများကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူ အရေအတွက်နှင့် ၎င်းတို့ထဲမှ သေဆုံးသူအရေအတွက်ကို ဆိုလိုပါသည်။

အညွှန်းကိန်းများတွက်ချက်နည်း

စဉ်	အညွှန်းကိန်းများ	တွက်ချက်ပုံ	တွက်နည်းသင်္ကေတ
၉။	<p>ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်ကာကွယ် ရေးစီမံချက်</p> <p>ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူနှုန်း</p>	<p>ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀</p> <p>လူဦးရေစုစုပေါင်း</p>	<p>ပုံစံ၁(၉)(ဖြစ်) -----x၁၀၀၀</p> <p>ပုံစံ၃(၁)</p>
	<p>ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိပြီးသေဆုံး သူနှုန်း</p>	<p>ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိပြီးသေဆုံးသူပေါင်း ----- x ၁၀၀၀၀၀</p> <p>လူဦးရေစုစုပေါင်း</p>	<p>ပုံစံ၁(၉)(သေ) -----x၁၀၀၀၀၀</p> <p>ပုံစံ၃(၁)</p>

မှတ်ပုံတင်မှတ်တမ်းစာအုပ်များ

- ၁။ ဆေးခန်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ်
- ၂။ အတွင်းလူနာစာရင်း
- ၃။ ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမှတ်တမ်း

သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရမည့်နေရာဌာနများ

စဉ်	လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးအစား	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(ပြင်ပလူနာ)	မြို့နယ်/ခွဲ/တိုက်နယ်ဆေးရုံ(အတွင်းလူနာ)	ဒေသန္တရ/မြို့မ	ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး	မိခင်နှင့်ကလေးက/မငှာန	ကျောင်းကျန်းမာ	တိုက်နယ်ကျန်းမာရေးဌာန	ကျေးလက်က/မငှာန	ကျေးလက်က/မငှာနခွဲ	နယ်စပ်ဆေးပေးခန်း	ကွင်းဆင်း
၉။	ထိခိုက်မှုအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးစီမံချက်	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

အသုံးပြုပုံ

ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူနှုန်းနှင့် သေဆုံးမှုနှုန်းကို ဖြစ်ပွားရသော အကြောင်းရင်း အလိုက် တွက်ချက်ဆန်းစစ်ရန်၊ ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်သည့် အကြောင်းရင်းများကိုအဖြစ် များသော နေရာဒေသအလိုက် စီမံချက်များရေးဆွဲ၍ ကြိုတင်ကာကွယ် ရန်ဖြစ်ပါသည်။